

**Дубовик Світлана Григоріївна,
кандидатка педагогічних наук, доцентка
кафедри початкової освіти Педагогічного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка**

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЗАСОБОМ ВЕБ-САЙТУ

Актуальність проблеми. В умовах реформування системи мовної освіти у вищій школі особливої актуальності набуває процес формування культури професійного мовлення майбутніх педагогів. Якості, що охоплює це поняття, за умови їх сформованості, є індикаторами готовності випускника до здійснення успішної професійної педагогічної діяльності.

Культура професійного мовлення – це результат неперервної мовної освіти, що виражається в готовності суб'єкта ефективно організовувати свої мовленнєві ресурси для досягнення поставленої комунікативної мети. Культура є базовою характеристикою особистості, яка охоплює знання, вміння, навички, що набуваються і досягаються з метою організації професійної мовленнєвої діяльності на достатньому рівні [1].

На сучасному етапі культуру професійного мовлення розглядаємо як важливий складник професіограми вчителя початкової школи. Повний вияв професійних обдарувань індивіда відбувається саме засобами мовлення. Від рівня володіння педагогом культурою професійного мовлення залежить мовленнєвий розвиток учнів, їхня успішність у процесі навчання.

З метою підвищення рівня мовленнєвої підготовки майбутніх педагогів викладачам вищої школи необхідно спрямувати свою роботу на формування культури професійного мовлення студентів, оскільки мовленнєва культура – важливий складник педагогічної майстерності вчителя, запорука його успішної професійної діяльності.

Аналіз досліджень і публікацій. Лінгводидактичні основи навчання української мови, формування культури професійного мовлення і спілкування висвітлені в наукових працях дослідників: Бакум З., Біляєв О., Богуш А., Варзацька Л., Вашуленко М., Голобородько Є., Горошкіна О., Донченко Т., Дроздова І., Караман О., Караман С., Кононенко В., Лобчук О., Мацько Л., Мельничайко В., Михайловська Г., Онищук В., Паламар. Л., Пашківська Н., Пентилюк М., Плиско К., Семеног О., Симоненко Т., Скуратівський Л., Стельмахович М., Хом'як І., Хорошковська О., Шелехова Г., Шкільник М., Шкуратяна Н. та ін.). які розглядали культуру професійного мовлення як основу педагогічної майстерності майбутнього фахівця.

Незважаючи на значну зацікавленість сучасних дослідників проблемою розвитку комунікативної компетентності, не до кінця з'ясованим залишається питання формування культури професійного мовлення в педагогів. Зокрема, нагального подолання потребують суперечності між: вимогами сучасного суспільства щодо культури професійного мовлення майбутніх педагогів і реальним рівнем їхньої комунікативної компетентності.

Мета тез полягає у висвітленні теоретичних аспектів культури професійного мовлення, у розкритті питання щодо необхідності формування в майбутніх педагогів культури професійного мовлення засобом веб-сайту.

Виклад основного змісту статті. Культуру професійного мовлення розглядаємо як комплексне системне утворення особистості фахівця, що є складником поведінкового компонента культури його спілкування і має місце на фазі реалізації ним мовленнєвих дій у зовнішньому плані за допомогою мовленнєвих засобів, адекватних цілям професійного спілкування [2].

У структурі культури професійного мовлення визначаємо такі компоненти: «професійні комунікативні знання про засоби мовленнєвого спілкування; вміння формулювати професійні висловлювання (за критеріями правильності, доцільності, зрозумілості) за допомогою мовленнєвих засобів, що відповідають цілям професійної діяльності; комунікативно-мовленнєві навички спілкування,

володіння якими забезпечує вміння формулювати професійні висловлювання» [5, с. 48].

Культура професійного мовлення – «багатоаспектне явище, яке має кілька рівнів. До першого рівня належать пізнавальні процеси, насамперед, мислення. До другого – сукупність мовних та позамовних знань. Третій рівень – культура мовлення, що являє собою суму навичок і вмінь, які забезпечують такі характеристики висловлювання, як логічність, експресивність, стилістичну адекватність. Четвертий рівень охоплює вміння планувати дискурс і управляти ним із метою здійснення мовленнєвого впливу на адресата» [3, с. 15].

Таким чином, під культурою професійного мовлення ми розуміємо такий відбір і організацію мовних засобів, які сприяють ефективному досягненню майбутніми педагогами поставлених завдань у сфері мовленнєвої комунікації з урахуванням літературних норм.

Серед перспективних інформаційно-комунікаційних технологій, що застосовуються в освітньому процесі вищих закладів освіти, необхідно звернути увагу на веб-сайт як один із ефективних інформаційно-комунікаційних засобів формування культури професійного мовлення майбутніх педагогів.

На нашу думку, використання веб-сайту в освітньому процесі ЗВО сприятиме вирішенню важливих завдань:

1. Пошук необхідних матеріалів (текстового, візуального, аудіо- і відеоматеріалу), розміщених на веб-сайті.
2. Доступ до електронних бібліотек і журналів, посилання на які є на сайті.
3. Нові можливості для спілкування з викладачем засобами електронної пошти, через гостьові книги, повідомлення на форумах, додавання коментарів.

Застосування веб-сайту як засобу формування культури професійного мовлення майбутніх фахівців має переваги, оскільки:

- веб-сайт реалізує навчання на рівні аналізу, синтезу та оцінки інформації, що активно впливає на формування комунікативних умінь особистості;
- у користувачів веб-сайту формуються комунікативні вміння і навички;
- користувачі сайту навчаються використовувати інформаційний простір

мережі Інтернет для розширення власної сфери мовленнєвої діяльності;

– у студентів підвищується мотивація до вивчення дисципліни та застосування комп'ютерних технологій у своїй професійній діяльності;

– студент-користувач веб-сайту набуває навичок самоосвіти [4].

Уважаємо, що застосування веб-сайту дає змогу викладачеві ЗВО урізноманітнити освітній процес у вищій школі, удосконалити методи та прийоми викладання мови, підвищити мотивацію до вивчення навчальних предметів мовного циклу. Під час застосування веб-сайту у студентів підвищується інтерес до навчання, рівень сформованості комунікативної компетентності, загальний рівень культури професійного мовлення і спілкування.

Отже, цілеспрямована робота над розвитком культури професійного мовлення майбутніх педагогів засобом веб-сайту сприятиме формуванню мовної особистості фахівців у процесі професійної підготовки.

Висновки. Формування культури професійного мовлення майбутніх педагогів можливе за умови надання значної уваги мовному і мовленнєвому аспектам освітнього процесу, переконання студентів у тому, що мовленнєва культура – це невід'ємний фактор їхньої майбутньої успішності у професійній діяльності.

Культура професійного мовлення майбутніх педагогів, з одного боку, формується і розвивається у процесі отримання ними необхідного рівня професійних комунікативних знань, оволодіння вмінням формулювати професійні висловлювання та комунікативно-мовленнєвими навичками спілкування – структурні компоненти культури професійного мовлення, а, з іншого, реалізується у спрямованості до постійного професійного самовдосконалення, у діалогічній спрямованості професійного мовлення, яка реалізується в умінні встановлювати міжособистісні контакти зі співрозмовниками.

Формування культури професійного мовлення студентів ЗВО – майбутніх педагогів доцільно здійснювати із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних засобів – веб-сайтів. На нашу думку, такий підхід сприятиме формуванню культури професійного мовлення майбутніх фахівців, що дозволить

стимулювати розвиток їхньої педагогічної творчості, яка є основою професійної майстерності у майбутній педагогічній діяльності.

Література

1. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови. К. : Вища школа, 2003. 386 с.
2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. К. : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
3. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність: підручник. К. : Вища школа, 1997. 349 с.
4. Кадемія М.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання : словник-глосарій. Львів : «СПОЛОМ», 2011. 327 с.
5. Пономарів О.Д. Культура слова : Мовностилістичні поради : навчальний посібник. 2-е вид., стереотип. К. : Либідь, 2001. 240 с.